

Bovin tuberkulos

BAKGRUND

Programmet "Frivillig övervakning av bovin tuberkulos hos alpackor" har sitt ursprung i myndigheternas och näringens önskemål om att ha en övervakning av eventuell förekomst av tuberkulos hos svenska alpackor. Bovin tuberkulos förekommer hos alpackor runtom i övriga världen och det finns därmed en viss risk att smittspridning kan ske via importer.

I många andra länder har bovin tuberkulos sprids via vilda djur. Inga svenska vilt levande djur har hitintills påvisats vara smittade med sjukdomen och därmed är den nationella smittspridningen sannolikt minimal. Sverige är helt fritt från bovin tuberkulos bland lantbruksdjuren.

Sjukdomen orsakas av en bakterie (*Mycobacterium bovis*) och drabbar inte bara nötkreatur utan flera olika arter däribland människa (zoonotisk

sjukdom). Det är en långsamt utvecklande sjukdom som ger bölder i olika organ, vanligast i lungvävnaden. Smittspridning sker via kroppsvätskor såsom luftvägssekret, saliv, mjölk, urin, träck och sädesvätska.

Övervakning av *M.bovis* görs genom blodprov men även via obduktion varför det är viktigt att skicka in djur till obduktion.

Smittskyddet ute på gårdar och mellan gårdar är också av stor vikt. Det är viktigt att tänka på djurtrafik och smittskyddsrutiner för att undvika smittspridning av både tuberkulos och andra sjukdomar.

För de djurägare som är med i Smittsäkrad besättning Nöt och har alpackor på gården är det ett krav att vara med i Frivilliga övervakningsprogrammet för bovin tuberkulos hos alpacka.

Gård & Djurhälsan är av Jordbruksverket utsedd huvudman för programmet

Ansvariga veterinärer:

Emelie Larsdotter, djurhälsoveterinär Gård & Djurhälsan,
tel: 0480-102 99, mail: emelie.larsdotter@gardochdjurhalsan.se

Anneli Larsson, djurhälsoveterinär Gård & Djurhälsan,
tel: 046-32 58 86, mail: anneli.larsson@gardochdjurhalsan.se

Administration:

Lena Hjorth, Gård & Djurhälsan, tel: 046-32 58 80,
mail: lena.hjorth@gardochdjurhalsan.se

Manualen är framtagen under 2017 i samråd med svensk alpackanäring. Innehållet i manualen är kontrollerat och godkänt av SVA och de två stora intresseorganisationerna i Sverige: Svenska Alpackaföreningen och Alpaca & Friends.

Gård&Djurhälsan

FRISKA DJUR GER VÄLMÄENDE GÅRDAR

**Frivilliga övervakningsprogrammet
av bovin tuberkulos hos alpackor**

Så här ansluter du dig till programmet

Djurägare som vill ansluta sig till programmet kontaktar Gård & Djurhälsan och får anslutningshandlingar som sedan skickas ifyllda tillbaka.

När anslutningshandlingarna kommit tillbaka, skickas provtagningsmaterial och ett veterinärintyg ut till djurägaren, som då kontaktar sin besättningsveterinär för provtagning.

Provtagning

Besättningsveterinär kontaktas för provtagning, detta sker med fördel under våren efter klippning av djuren. Provtagning sker på samtliga djur äldre än 1 år i besättningen och ett blodprov uttas per djur. Proverna skickas till SVA som sänder proverna vidare till laboratorium på Irland där analys genomförs med Enferplex 4. På medföljande remiss fyller veterinären i djuridentiteter på de djur som provtagits. Provtagande veterinär skriver under ett intyg att djuren är provtagna. Om det finns några djur undantagna från provtagningen så ska även det registreras på intyget.

Gård & Djurhälsan registrerar testresultaten och meddelar status skriftligt till aktuell besättning.

Status

A-status:

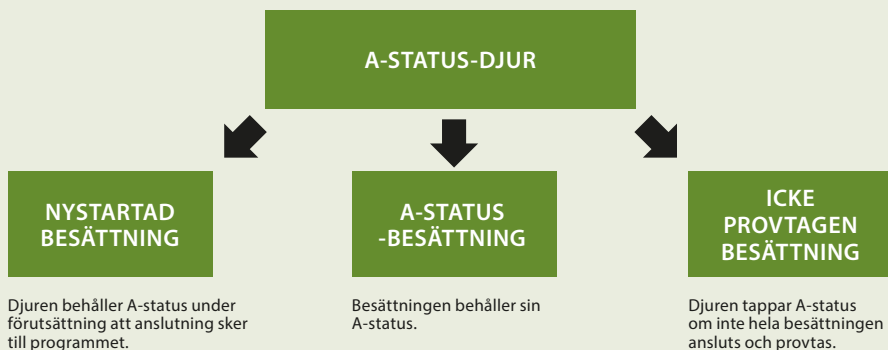
Vid provtagning där samtliga prover analyseras med ett negativt resultat, tilldelas besättningen A-status. Nästa provtagning kommer då att ske efter 2 år. Är proverna även vid denna andra provtagningsomgång negativa, tas nya prover efter 5 år. Inför förnyad provtagning kontaktas besättningen av Gård & Djurhälsan.

B-status:

Om något djur blir testpositivt, erhåller besättningen B-status. Positivt resultat meddelas Jordbruksverket. En andra provtagning på samtliga djur görs då 90 dagar efter den första och en ny analys sker. Vid ett testnegativt resultat på samtliga djur vid andra provtagningen tilldelas besättningen A-status, men kommer att provtas igen efter ett år.

C-status:

Om något djur får testpositivt resultat vid både första och andra provtagningen (efter 90 dagar) tilldelas besättningen C-status. Vidare utredning genomförs då i samråd med Jordbruksverket och SVA.

Inköp av djur

Inköp av djur från A-statusbesättning till A-statusbesättning:

Samtliga djur behåller sin status.

Inköp av djur från A-statusbesättning till icke-provtagen besättning:

De inköpta djuren tappar sin status om de hålls ihop med icke provtagna djur. De inköpta djuren behåller sin status om de hålls avskilda från besättningens övriga djur fram till anslutning och provtagning skett med negativt resultat.

Inköp av icke provtagna djur till A-status-besättning:

Om provtagning utförs på inköpta djur och dessa går avskilt från besättningens övriga djur fram tills analysresultat är klara och med negativt resultat, så erhåller även inköpta djur A-status.

Inköp av djur med A-status till nystartad besättning:

Djuren behåller sin A-status förutsatt att besättningen ansluter sig till programmet. Det är därför viktigt att meddela Gård & Djurhälsan om när djuren köpts in och från vilken besättning djuren kommer, för att korrekt provtagningsintervall ska kunna efterföljas.

Utställningar

Endast djur från besättningar med A-status bör delta vid utställningar.

Om icke provtagna djur deltar, bör dessa hållas åtskilda från A-statusdjur, både vid uppställning och i samband med visning.

Material och redskap som kommer i kontakt med kroppsskret såsom saliv, gödsel och urin (t.ex. gödselgrepar, vattenhinkar) bör inte delas mellan A-statusdjur och icke provtagna djur.

Betäckningssäsong

Endast djur med A-status skall användas för betäckning i besättningar med A-status.

Riskbedömning i enskilda fall

I enskilda fall kan det bli aktuellt med en särskild riskbedömning utifrån riskanalys.

Riskbedömningen baseras på tid för kontakt mellan djur, typ av kontakt, risk för spridning av kroppsvätskor (spott, urin, träck, blod etc.) samt andra relevanta fakta.

Denna riskbedömning görs av ansvarig veterinär för kontrollprogrammet och i särskilda fall i samråd med nationell expertis (SVA, SJV m.fl.).